

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2Art coli și cores-
pondențe pentru pu-
blicare se trimit re-
dacțiunei.Concure, inserțiuni
precum și taxele de
abonament se trimit
Administrațiunei ti-
pografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 286.

Nr. 4055/1909.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor ce-i privește, că petițiunile de primire în institutul teologic ort. român din Arad, pe anul școlar 1909/10 au să fie înaintate la adresa Consistorului gr. or. român din Arad, cel mult până în 1/14 August a. c., instruite cu:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu despre ultima frecvență școlară, prin care să dovedească că are pregătirea recerută prin Regulamentul pentru parohii.
3. Atestat de moralitate dela Ofic. parohial la care aparține vidimat și de protoprezviterul concernent.
4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea corporală.
5. Petițiunile să fie provăzute cu timbru de una coroană, încât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate.

Arad, 11/24 iunie 1909.

*Consistorul gr.-or. rom.
din Arad.*

Mihail Eminescu.

Marti să împlinesc 20 de ani de când inima celui mai mare poet și cugetator al nostru, »inima frământată de doruri vii și patimi multe« a încetat a mai bate. În săptămâna aceasta se împlinesc 20 de ani de când Eminescu cu viața lui sbucimată »încăput în patru scânduri« în tăcere, fără sicriu bogat și fără flamuri a fost dus spre vecinică odihnă. Nepăsarea noastră mărită prin firea lui, i-a împlinit »singurul dor ce l-a avut«

Nu voiu scriu bogat
Făclie și flamuri
Ci-mi împlețiți un pat
Din tinere ramuri.

Și nime în urma mea
Nu-mi plângă la creștet
Ci codru vânt să dea
Frunzișului veșted.

Sunt 20 de ani de când Eminescu abia de câțiva pretini a fost petrecut în ultimul său drum.

Eminescu a fost una dintre acele stele, cari era pe când nu s'a văzut — sau o vedeau prea puțini inși — și o vedem astăzi, când nu mai este, când s'a stins în drum. Până când a fost în viață opera lui strălucită a fost apreciată de abia de cei grupați în jurul »Convorbirilor literare« și cetitorii acestei reviste, fără să fie cunoscut în un cerc mai mare. A fost cunoscut de aceia, cari se îndeletniceau cu literatura frumoasă, dar necunoscut în păturile largi ale cărturarilor. A trecut din viață ca un necunoscut și a trebuit ca după moarte să mai treacă un timp ca să cunoaștem aceasta stea.

Întreaga lui viață, cheltuită cu folos să ne dea opere de artă și mlădiere limbei, să dea vestminte celor mai frumoase gândiri, ce au eșit din o minte românească, viața lui închinată desinteresului și neamului românesc pentru el a fost un lung șir de sbuciume, frământări sufletești și adevărată apostolie. Încă de tinăr firea lui de artist îl face să pribegească și cutreiere întreg pământul locuit de români adunând poeziile populare și zidind fundamentul poeziei lui de mai târziu.

Cât de ușor i-ar fi fost să se ferească, »ca în lume prin frumoasă stihuire să pătrunză al său nume; să-și atragă luarea-aminte a bărbaților din țară, dedicând a sale versuri«; cât de ușor ar fi putut »să înpace desgustul lui din suflet cu a sa minte« și a preferit »calea aspră și stearpă singura, care poate să convie unei inime oneste«. Mai bine a răbdat chinurile unei vieți spinoase și grea, decât să fie silit să-și părăsească idealurile și convingerile; căci ori ce primit pe nemuncitul, e înainte mergătorul îngenuncherii convingerilor unui om. Eminescu a refuzat chiar și ajutorul acelora, cari nu-i cereau nici o jertfire în schimb, și-a ales munca grea și nerăsplătită a gazetarului și a rămas până a trăit prea puțin cunoscut. Nu e oare aceasta dovada unui suflet de adevărat apostol, să lucrezi, să muncești pentru neamul tău și să nu pretinzi în schimb nici ce ți-se cuvine. Apostolia lui nu a fost din dorințe de mărire deșerte. Câte nu pot învăța din aceasta oamenii zilei de astăzi, când apostolia e numai pentru-ca

să se facă svon și praf mult. Să lucrăm pentru semenii noștri fără răsplata gloriei, aceasta e învățătura vieții lui.

Ridicăm acest moment din viața lui Eminescu, deși despre el, se poate și ar trebui să se scrie alte lucruri. Cântece de mărire ar trebui să aducem nu vieții ci operei lui, care e o adevărată glorie a neamului nostru, dar ce s'ar putea scrie despre opera lui în aceste câteva rânduri destinate memoriei lui?

Să ne aducem aminte cel puțin acum după 20 de ani dela moartea măestrului de viața lui sbuciumată și fără șgomot trăită. Din sbuciumul și frământările vieții lui s'a dospit literatura noastră mai nouă, viața noastră de astăzi. Să ne aducem cel puțin astăzi prinosul nostru de recunoștință la mormântul lui. Să arătăm cel puțin acum că-l înțelegem cetind și aprofundând scrierile lui, urmând și însușindu-ne gândurile și idealele fixate în ele. Cel puțin acum după 20 de ani să facem tot ce putem face ca »Să-i fie somnul lin«.

Rugăciune.

Rugăm-ne 'ndurărilor
Luceafărului mărilor
Din valul ce ne bântue,
Înalță-ne ne mântue,
Privirea adorată
Asupra-ne coboară
O maică prea curată
Și pururea fecioară
Marie!

Rugăciune.

Crăiasă alegându-te
Ingenunchem, rugându te
Înalță-ne ne mântue
Din valul ce ne bântue
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirești adorată
Asupra-ne coboară,
O, maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

Noi ce din mila sfântului
Facem umbră pământului
Rugăm-ne 'ndurărilor
Luceafărului mărilor.
Ascultă a noastre plângeri,
Regină peste îngeri,
Din neguri te-arată,
Lumină dulce clară,
O maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

Sonet.

Răsai asupra mea lumină lină,
Ca'n visul meu ceresc de-odinioară,
O, Maică sfântă, pururea Fecioară,
In noaptea gândurilor mele vină.

Speranța mea, Tu n'o lăsa să moară
Deși a fost adânc noian de vină;
Privirea ta de lacrimi calde plină,
Indurătoare-asupra mea coboară

Strein de toți pierdut în suferința
Adâncă a nimicniciei mele,
Eu nu mai cred nimic și n'am tărie.

Dă-mi tinerețea mea, redă-mi credința
Și reapari din cerul tău de stele,
Ca să te-ador de-acum pe veci, Marie!

Învieră.

Cântări de laude 'nălțăm
Noi tie Unuia
Primindu-l cu psalmi și cu ramuri,
Plecați-vă neamuri,
Cântând Aleluia!

Christos a înviat din morți,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pe moarte călcând-o
Lumina ducând-o
Celor din morminte!

Colinde, Colinde.

Colinde, Colinde
E vremea colindelor
Căci gheața se'ntinde
Asemeni oglinzilor.

Și tremură brazii
Mișcînd rămurelele
Căci noaptea de azi-î
Când scîntee stelele.

Se bucur copiii
Copiii și fetele
De dragul Mariii
Iși piaptănă pletele...

De dragul Marii
Și-a Mântuitorului
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.

Caracterul educativ al muncii.

Studiu filozofic-moral

de

Vichentie Simiganoschi,

paroh ort. român

în

Udești, (Bucovina).

Nu cel-ce zice »Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerului, ci cel-ce face voia tatălui din ceriu«.

Mat. 7. 11.

De farmecul frumseții naturale și de nepătrunsa înțelepciune a legilor ei, sufletul nostru până la uimire încântat cu adâncă evlavie se închină înaintea dumnezeștii provedinți. Privind apoi cu înțelegere la isprăvile grandioase ale culturai omenești, admirăm înalta îngrijire d-zeiască, care luând neamul omenesc din copilăria sa de mână, pe căi înguste și spinoase l'a condus până pe tronul neclătit al lumii.

În opera ei de o artă neajunsă fructele iubirei și cele ale atotputinței d-zești cu laurii neveștejiți ai muncii omenești impletese în dulce armonie aceea vie cunună, a cărei inimă ne arată fundamentul solid, pe care creatorul provid, trecând în realitate planul său etern, a zidit universul. Din milioanele de conturi ale admirabilului său desen ni-se ridică în relief *munca și perfecțiunea*, cari ne arată calea și rostul vieții noastre și ne învață a descifra din fenomene legile naturii, a cunoaște voința creatorului în dănselle revelată.

Stând sub aceasta conducere grațiată, care a pus sudoarea înaintea fericirii și munca înaintea mării, cunoaștem, că tot ce există în realitatea empirică, stăruie cu toată insistința spre un mic țel final: *conservarea individului și perpetuarea speciei*. Aceasta gravitare universală, acest bold tainic din ființa noastră este rostul ordinii naturale, care cu o strigență absolută stăpânește întreaga creațiune. Iară forța specifică, constant activă și vie, care servește acestui imperativ natural, noi o numim energie sau voință naturală, pentru că tot ce este vedem, că voiește: I, să existe cum le-a pus creatorul în existență și II, să-și realizeze scopul final, de a servi celui temporal și prin dânsul celui spiritual al omului.

Punând aceasta cunoștință în cumpăna metafiziciei omenești, ajungem la rezultatul pozitiv, că scopul pus omului de creatorul său este realizarea misiunii fizice, de a conserva bună starea individului în prezent pentru perpetuarea speciei sale în viitoriu și îndeplinirii celei spirituale, de a-și asigura o stare bună sufletească prin înălțarea spirituală la cunoștința și dobândirea binelui suprem.

Omul cunoscând dintru început superioritatea capacităților sale intelectual-morale, prin cari este pus peste animalul nerațional și supus instinctului orb, la aceasta conștiință înălțătoare el nu voiește să fie ca dânsul, ci stând liber sub boldul intelectual-moral al

idealității sale, el stăruie să-și direagă contentarea necesităților fizice după ideile estetice frumoș și plăcut, decopiete de pe motivele mărețe ale naturii.

Sublimă trebuie să fie aceea capacitate, care îl pune în stare, să culegă de pe orele naturii desăvârșirile, cu cari D-zeu le-a împodobit, și d-zeească este aceea putere, cu care ideile realizate în materia inertă facem abstracțiunea d-zeeștilor calități! Da măreață din tot punctul de vedere este puterea sufletului nostru, privită la lumina capacităților sale. Ceeace este atotputința d-zeească în opera creațiunii, a conservării și a conducerii providențiale, aceea este reflexiunea și abstracțiunea în cunoștința*) de D-zeu din operele sale concrete și puterea de muncă în realizarea scopului final al omului.

Prin faptul, că ideile estetice „frumos și plăcut“ numai în acordul lor armonic cu ideea misiunii noastre finale primeșc valoarea de idei etică. a binelui, de aceea cele empiric frumoase și plăcute numai atunci sunt adevărat estetice, când fiind de folos misiunii noastre primesc și un fond etic.

Prin pornirea ideală și estetică omul văzându-se pus deodată înaintea unui dublu imperativ — cantitatea și calitatea condițiilor, — el a trebuit prin muncă fizică și intelectuală să-și dobândească traiul dela natură, cu ale cărei ofranțe brute el ca ideal și alegător nu se poate mulțami.

În aceasta luptă naturală existența bună și plăcută este alfa și omega, începutul și sfârșitul, principiul și țanta tuturor stăruințelor omenești. Sub auspiciile conducerii providențiale omul pus în existență și dotat cu aceea înaltă pornire, a muncit greu pentru bună starea sa, concepută sub postulatul estetic-etice; dară munca l'a ridicat din rândul animalelor pe tronul universului. Spre a se căpătui, a trebuit în sudoarea feței sale cu foc și secure de cremene să dareme codri milenari sau să stoarcă cu unelte primitive mlăstini pestilante. Prin luptă crâncenă purtată cu isbândă contra sălbăticiei din pustiri fioroase omul a dires câmpuri mănoase și drăgălașe, cari în schimb i-au nobilitat inima împetrită în restristea suferințelor. Cu istețimea sa a sterpit dihăniile monstruoase, ca în locul lor să se desfăteze în mijlocul turmelor blânde. Mitologia antică, metafizică și istoria timpurilor preistorice, ne zugrăvește aceasta stăruință și muncă culturală în figurile eroilor zeificați, Hercule, Perseu, Teseu și Edip. Sublimă și d-zeească este aceea pornire, care boldește pe om, să direagă pământul prin muncă grea după ideile mărețe ale sufletului său, sorbite din planul d-zeeesc, descoperit în operele naturii; Ce ar fi fost omul fără de iubire spre muncă? Cel mai inteligent animal și o ființă nereușită, în care cele mai eminente daruri d-zeești s'ar fi isprăvit! Ce ar fi fost pământul fără de omul muncitoriu? O pustietate grozavă, un cuib de monstre, cum ni-l descrie mitologia în lupta titanilor biruiți de marele Zeus (dews, spirit), prototipul vieții intelectual-morale. Omul prin muncă

*) Rom. 1. 19—21.

neobosită pentru un traiu bun, întocmit după ideile estetico-etice cultivând pământul, înblânzind animale sălbatece, robind focul, marea și vântul, prin culturile sale inseninând ceriul și prefăcând climatele, înjugând elementele, rescolind adâncurile și scobind munții, hărnicia*) sa neobosită a scos la iveală odoarele și comorile acum de D-zeu în sinul bogat al naturii fizice și intelectuale-morale, isprăvi mărețe prin cari s'a validat ca fiu al lui Dumnezeu și din cari a sorbit hrană pentru conștiința sa de stăpân al lumii.

(Va urma).

Sfârșitul anului școlar la școlăle românești din Arad.

Am ajuns la finea anului școlar 1908/9. Duminecă s'a ținut încheierea festivă a anului atât la institutul teol.-ped., cât și la școala de fete a diecezei noastre.

La institutul teol.-ped.

Înainte de serbare toți elevii seminarului precum și ai școlăle pedagogice au mers în corpore sub călăuzirea corpului profesoral în biserica catedrală. Aici au azistat la slujba d-zeiască. Liturghia a fost oficiată de părintele Alexe Vesalon azistând la slujbă și P. S. Sa episcopul I. I. Papp.

După serviciul divin profesorii și elevii s'au dus la seminar. Aici în sala festivă s'a ținut frumoasa serbare a încheierii anului școlar.

A azistat P. S. Sa Dl episcop I. I. Papp, directorul Roman Ciorogariu, profesorii Trifu Lugojan, Petru Pipoș, Dr. Iustin Suciu, Nic. Mihulin, Botiș, Bejan, Stanciu, Micula și Sedeanu. Publicul din Arad a lipsit aproape cu totul Totuși a azistat d. Dr. Nicolae Oncu, Ioan Luca, Pecicanu și încă vre-o doi domni.

Elevii erau postăți în sală în formă de semicerc. Ei au ascultat cu dragoste cuvântările deosebit de frumoase și pătrunzătoare ce le-au fost adresate.

Întâi P. C. Sa Dl protosincol Roman R. Ciorogariu, directorul seminarului, le-a vorbit despre însemnătatea clipei de despărțire și viitorul ce li-se deschide. Certificatele ce primiți, a spus, trebuie să aibă un echivalent de pregătire intelectuală și morală, de calitate, ce duceți din clădirea aceasta. Dacă el nu va cuprinde decât slove moarte, atunci el nu prețuiește nimic. Trebuie să vie din el un duh de reînviere și premenire a neamului nostru și el va prețui numai atât, cât duh de acesta va exprima. Dvoastră va trebui să faceți viitoarea școală de profetie și apostolie, căci un neam trăiește numai prin apostolia școlăle sale.

Avem încă vreme de cântat, acum ne trebuiesc ostași, apostoli și profeți, cari să ne cheme la luptă pentru păstrarea noastră. Căutați a vă hrăni duhul neconținut cu carte bună, carte românească. Mergeți la sânul neamului vostru și pătrundeți-vă de toate durerile, bucuriile și dorurile lui, căci numai atunci îi veți înțelege și-i veți fi folositori. Mulțamește apoi P. S Sale Dlui Episcop diecezan pentru interesul și dragostea ce a arătat-o în totdeauna față de aceasta școală și a cărei manifestație se vede și din prezența la serbarea de încheiere, fără de a mai aminti participările la examene și îngrijirile părintești de peste an. Vorbirea aceasta având accente puternice și pătrunzătoare a avut un adânc efect asupra elevilor.

*) prov. : 12, 11, 24, 27; 20, 13; 21, 5.

P. S. Sa Dl episcop Ioan I. Papp în tăcerea solemnă din sală a răspuns la cuvintele adresate Prea Sfinției Sale din partea dlui director. Spune că soarta școlăle a avut-o pururea la inimă, că pentru și prin școală trăim. Muncind pentru școală aceasta muncim pentru poporul a cărui cărmuire i-a dat-o Cel de sus. Trebuie să muncim pentru poporul ai cărui fii suntem și pe care trebuie să-l mântuim de primejdie, căci fără el și noi suntem de prisos. Îndeamnă la carte, singura care ne poate mântui, căci numai cel-ce are carte are parte. Numai cartea ne poate da scut pentru ispitele vieții.

Adresându-se absolvenților îi roagă să devie adevărați apostoli și luminători ai poporului. Armele lor trebuie să fie neătarnarea intelectuală, morală și materială, dintre cari cea mai grea de păstrat e cea din urmă, căci cele două dintâiu le pct primi elevii în școală, ear cea din urmă numai prin nizuința spre ideal și muncă necurmată se poate ajunge. Mulțamește corpului profesoral și directorului pentru armonia și buna rânduală în care au condus cu muncă rîvnitoare școlăle. Salută oaspeții prezenți și puțini la număr și încheie foarte instructiva, părinteasca și inimoasa vorbire, dând binecuvântarea arhierescă celor prezenți și să îndepărtează între aclamțiunile tinerimei și corpului profesoral.

La urmă d. director dă unele instrucții pentru incrierea anului viitor.

După serbare, absolvenții institutului pedagogic s'au prezentat la d. director Ciorogariu mulțămindu-i unul dintre ei în tonul sincerității pentru îngrijirea și bunătatea ce le-a arătat. P. C. Sa le-a răspuns dându-le din nou povețe în cuvinte atât de pătrunzătoare încât ele mișcară adânc pe elevi.

La școala de fete.

La orele 4 p. m. a fost serbarea de încheiere a anului școlar dela școala de fete din Arad. Deși numărul elevelor e mic, ele au făcut ceva mai bună impresie cântând în cor (subt conducerea d-lui Șlefu) la vioară (instructor d. Constantin Savu) la pian (profesoara d-șoara Pipoș) și declamând poezii bine alese.

Publicul foarte numeros a vizitat expoziția de lucruri de mână. Școala se află sub conducerea harnică a d-nei Octavia Ciuhandu, care a încheiat serbarea printr'o cuvântare.

† Dr. Aurel Mureșianu

proprietarul și directorul „Gazetei Transilvaniei“, după o neobosită și desinteresantă activitate ziaristică, dedicată cauzei naționale române și luminării poporului românesc, a închis ochii pe vecie Duminecă în 7/20 Iunie la 6 oare p. m., în etate de 62 ani.

Dr. Aurel Mureșianu, s'a născut la 1847 în Brașov, aici a primit instrucțiunea primară și secundară, clasele ultime gimnaziale le-a absolvat în Blaj, subt conducerea lui Cipariu. În 1863 făcea serviciu de raportor la „Gaz. Trans.“ despre debaterile dietei. În 1865 s'a dus la Viena, unde a făcut cursul filozofic, apoi cel juridic. În 1868 a scris un șir de articoli în revista „Die Reform“, redactată de celebrul publicist Schuselka. În 1872 făcu doctoratul în drept în Viena și praxa pentru advocatură; și-a intrerupt-o însă în 1877 pentru a se întoarce în patrie, unde avea să înlocuiască pe tatăl său îmbolnăvit. În 1887 a lucrat împreună cu Barițiu la Gaz. Trans. iar din 1878 începând până în ziua de azi (1909), a fost directorul și proprietarul „Gaz. Trans.“

Sub el „Gaz. Trans.“ a luat o dezvoltare puternică, și în 1884 a devenit primul ziar cotidian la noi. În 1888 a înființat o tipografie românească; în ziua deschiderii tipografiei „Gaz. Trans.“ și-a serbat aniversarea de 50 de ani dela întemeierea ei. În 1889 scoase numărul de Duminecă, care a contribuit în mod puternic la deșteptarea poporului, pentru de a-și cunoaște drepturile și datorințele, ce le are. Aceasta a fost prima foaie redactată la priceperea țaranului, care a deșteptat gustul și dorul de a ceti.

Înmormântarea a fost impunătoare și deamnă de acest bărbat. Doliul s'a manifestat foarte frumos prin pontificarea tuturor românilor din Brașov, a țărănimii și locuitorilor din mahalalele românești ale Brașovului. A fost înmormântat alături de unchiul său poetul Andreiu Mureșan. A fost un om care și-a făcut datoria.

În veci amintirea lui!

Aviz!

Stipendiștii diecezani sunt avizați a-și înmănta la Consistor, cel mult până la 1/14 iulie a. c., testimoniile în original, ori în copii legalizate la notarul public, despre rezultatul studiului în anul școlar 1908/9.

Tot atunci să arate fiecare stipendist, că din care fundațiune a fost ajutat.

Nesubșternerea la vreme a testimoniilor se va socoti ca renunțare de stipendiu, sau că respectivul stipendist și-a pierdut titlul la stipendiu, — dreptce stipendiul în atare caz va fi conșiderat ca sistat.

Nr. 3655/1909.

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea în mod provizor a unui post de referent bisericesc la Consistorul gr. or. român din Arad.

Dela recurenți se cere cvalificațiune 8 clase gimnaziale ori reale cu maturitate și examenul de cvalificațiune preotească. Vor fi preferiți cei cu praxă în administrațiunea bisericească.

Beneficiul împreunat cu acest post este salariu anual 2400 cor. și bani de cortel 500 cor.

Această aplicare provizorie însă, pentru cel, ce se va aplica, nu va putea servi de nici un titlu la vre-o recompensă ori mai departe aplicare în serviciu din partea diecezei pentru cazul, că Sinodul eparhial la timpul său ar alege o altă persoană la postul de asesor ordinar referent în senatul bisericesc al acestui Consistor, care post s'a sistemizat prin concluzul Nr. 91 al Sinodului eparhial din 1909.

Terminul de recurs este până la **30 Iunie** v. 1909.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr. or. român, ținută în 8/21 Maiu 1909.

Ioan I. Papp,
episcop.

CRONICA.

Greșală de tipar. În Nr. nostru trecut am dat numele candidaților de învățatori, cari au trecut examenul de cvalificațiune învățătorească; dintre candidați lipsește numele Dlui George Mihuță, care încă a depus examenul și numai din greșală de tipar a rămas neamintit.

Românii din America vor organiza o mare serbare națională în Cleveland cu ocazia împlinirii de 100 de ani dela nașterea neuitatului arhieru, a marelui Andrei Șaguna. E de dorit, ca românii d'acolo să ia parte la serbarea aceasta centenară.

Biserica română din Canada. S' ridict o frumoasă biserică română ortodoxă în Roulean-Sask, în Canada și va fi sfințită în ziua sfinților apostoli Petru și Pavel, prin părohul acelei biserici, protosincelul Benedict Iliescu, care a primit dela casa bisericii din București un frumos rând de ornate bisericești și un tricolar național. pnntru a-l pune în turnul bisericeii cu ocașiunea sfințirii ei.

Cronică bibliografică.

Institutul de editură „Minerva“ din București tipărește în continuu cărți scrise de cei mai buni scriitori ai noștri. În timpul mai nou a apărut în ediția Minervei schițele cunoscutului scriitor N. N. Beldiceanu, „*Taina*“, prețul 1.50 Lei. Volumul de schițe al Dlui Ioan Cocârlan, *Pe Plaiu*, în care dă 28 dintre cele mai frumoase schițe din viața dela țară, publicate prin diferite reviste literare, schițele Dlui Ciocârlan sunt în parte cunoscute publicului răpit de gingășia și puterea de a descrie viața dela țară. Toți am dorit să vedem schița Mărioarei Floarian Uliul, în volum. Prețul 1.50 Lei.

În „*Biblioteca Minervei*“, a apărut Nr. 36 *Lamennais Cartea Poporului sau Drepturi și datorii* traducere de Scarlat Georgescu No 35 *Nuvela de Zah. Bârsan*. No. 34 din operele lui *Guy de Maupassant* câteva nuvele sub numirea *Cei dintâiu fulgi*, titlul unei dintre cele mai frumoasă nuvele ci le-a scris Maupassant. În traducerea Dlui N. N. Beldiceanu, Nr. 33 *Artur Gorovei Datinele noastre la naștere*.

În Biblioteca pentru toți No. 460—461 a apărut *Precocii*, roman de *Dostoievski*. Traducere de N. Dașcovici.

Scrierea aceasta e o povestire întunecată și tragică în care marele scriitor rus redă cu o admirabilă putere psihologia unor copii ruși puși în contact mai de aproape cu mizeriile unei vieți chinuite, Ei văd toate injuriile și umilințele, pe cari le suferă părinții lor din partea celor mari și vedem clocotind în ei revolta și dorul de răzbunare din cari să plămădesc luptătorii pentru libertate.

Precocii abundă în scene, cari impresionează adânc, scene mari de durere cum e cea a tatălui lui Iliușa care e târât de barbă în stradă, și care de teamă să nu fie judecat aspra de copilul său are reînvieri sublimă de demnitate. Tot așa de admirabilă scena morței și a înmormântărei.

No. 462 al „Bibliotecei pentru toți“ coprinde cunoscuta scriere a lui Chamisso, *Petru Schlemihl* sau *Omul care și-a pierdut umbra*.

Petru Schlemihl e un tânăr sărac care-și vinde umbra necuratului pentru o pungă de aur veșnic plină. Om bogat în felul acesta, Schlemihl este totuși cât se poate de nenorocit, fiindcă nimeni nu voeste să aibă legături cu un om fără umbră. Înzadar se ferește să

meargă sub lumina soarelui ori a lunii, căci sfârșește pururi prin a fi văzut de lume că n'are umbră. Copii îl urmăresc pe stradă, servitorul îl lasă și-l părește la toată lumea. Până și iubita Mina, e gata să-l părăsască din aceeași cauză. Pretutindeni insuflă o cauză nevinsă. Necuratul îi propune să-i înapoeze umbra în schimbul sufletului. Schlemihl nu se lasă a fi ispitit, și prefera mai bine să fie ori cât de nefericit pe lumea astă trecătoare, decât să piardă fericirea vecinică. Pentru a rupe orice legătură cu spiritul necurat. Schlemihl îi aruncă punga, și rămâne dintr'o dată și sărac și fără umbră. Spre norocul lui, găsește acum cizmele de șapte leghe cu care străbate lumea, găsind odihnă și mângăere în priveliștea naturei și a minunilor ei.

Povestirea aceasta, scrisă pentru a amuza copiii și nevasta unui preten, a avut ceva mai mult decât un succes de familie, căci în curând a fost tradusă și răspândită în toate limbile culte, conținutul ei simplu e dezvoltat cu o artă minunată și întrupează un simbol caracteristic de o semnificație morală adânc omenească.

Redarea ei în românește s'a făcut cu multă pricepere de d. Barbu Constantinescu.

Prețul 30 bani. Să află de vânzare la librăria diecezană din Arad.

Biserica Orthodoxă Română pe maiu are următorul sumar: Deschiderea sesiunii de Primăvară a Sf. Sinod. Acte oficiale. Carte Pastorală. Continuare la partea a doua din explicarea Psalm. 50. Câteva cuvinte asupra Sinodului parohial ori Mitropolitan. Datele omului către sine însuși. O carte folositoare. Patriarhatul lui Hrisostom. Serbarea dela Seminarul central. Modificarea legei S. Sinod. Inaugurarea conferințelor Preoțești. Mișcarea în personalul clerical din țară. Donațiuni.

„Luceafărul” Nr. 12 cu următorul sumar: I. Agârbiceanu, Nica. I. Bura, Din popor (poezie). Octavian Goga, Graiul apelor: La mal, De profundis (poezie). X. Unui poet, diplomat și proprietar de vii (poezie). I. L. C. ragiale, Florea Voevod. Maria Cunțan, Ioana d'Arc (poezie). Simina Bran, Unei fete (poezie). I. Enescu Scrisoare (poezie). Vasile Stoica, Catrene, (poezie). C. Ardelean, Inginerul Baltă. E. Hodoș, Pagini străine: Ivan Turgheniev: Ceașul. Dări de seamă: D. Anghel: Fantazii (I. Duma). I. Slavici: Povesti (E. Hodoș). Cronică. Iustrațiuni: Prințul Nicolae al României. I. I. Scherrer, Jeanne d'Arc. Copil din petroșeni. Port din Uioara. Interiorul unei case țărănești din Poiana-Sibiului. Fanfara țaranilor din comuna Buduș (comit. Bistrița-Năsăud).

Poșta Administrației.

S. Bichicean, Nerău. Pentru publicarea licitațiilor minuenle, vă rugăm a ne trimite 14 cor.

Poșta Redacției.

Dr. P. Ș. (X) și N. C. în Băr. În numărul viitor.

Pr. D. Voniga. În felul cum s'a trimis nu se poate în foaie. Mai mult în epistolă.

Concurse.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala gr. or. rom. din opidul **Tinca** (ppiatul Tinca cottul Bihor), cu termen de alegere pe **20 iulie (2 aug.)** 1909 pe lângă următoarea dotațiune: 1. Cvarțir liber cu 2 chilii, culină și grădină de 300 □. 2. 600 cor. plătite în toată luna anticipative. 3. Stolele uzuale. 4. Spese la conferințele cari

nu să vor ține în loc 10 cor. 5. Pentru întregirea la minimalul prescrist ve lege se va cere ajutor dela stat.

Reflectanții la acest post au să se prezenteze în vre-o duminică ori sârbătoare pentru a-și arată desteritatea în cele rituale, iar recursele lor ajustate conform regulamentului să le subștearnă subscrisului protoprezbiter cel mult până în 15/28 inlie a. c.

Tinca la 31 Maiu (13 iunie) 1909.

Comitetul parohial.

Romul Barbu,
notar.

Nestor Popa,
președinte.

În conțelegere cu mine: Nicolae Roxin protoprezbiter.

—□—

1—2

Pentru ocuparea definitivă a postului învățătoresc-cantoral dela școala gr. or. rom. din **Gepiu** protopopiatul Tinca, cottul Bihor, pe lângă următorul salariu: 1. În numărar 300 cor. 2. 18 cubule bucate parte grâu mestecat parte cucuruz. 3. 5 jugere pământ arătoriu. 4. 5 stângeni de lemne din care se va încălzi și școala. 5. Cvarțir acomodat cu grădina de legume; care salar s'a staverit prin adm. comitatenză în 722 cor.; afară de acestea pentru famulație 30 cor., scripturistica 10 cor. la conferințe și la reuniuni, diurne și preiunctura, și stolele cantorale.

Reflectanții la acest post, recursele lor instruate conform regulamentului să le subștearnă subscrisului protopop cel mult până în 14/27 iulie a. c. iar în biserica din Gepiu să se prezenteze pentru a-și arată desteritatea în cele rituale. Terminul de alegere să defige pe **19 iulie (1 aug.)** a. c.

Dat în ședința Com. par. din 10/23 maiu 1909.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Nicolae Roxin protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională cu clasele inferioare, din comuna **Nadab**, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Salariu în numărar 1000 (una mie) cor. solvindă în rate treilunare din cassada cultului; 2. Pentru conferință 20; 3. Pentru scripturistica 20 cor.; 4. Pentru curatorat 20 cor.; 5. Locuință cu două odăi, cuină, cămară și grădină; 6. Dela înmormântări unde va fi poftit câte 1 (una) cor.

De încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Dela recurenți se cere cvalificatiunea prescristă și o declarațiune, că de când reflectează la cvincvenal și câte cvincvenale îl îndreptățește legea?

Alesul va fi obligat a provedea regulat o strană și școala de repetiție fără alta remunerație și a-și ocupa postul cu prima Septemvrie.

Recursele ajustate cu documentele prescriste, adresate comitetului parohial din Nadab, se vor înainta Prea On. oficiu protoprezbiteral în Chișineu (Kisjenő) având reflectanții a se prezentă în cutare duminică ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial din Nadab ținută la 25 martie (7 aprilie) 1909.

Demetriu Muscan,
preș. com. par.

Laurențiu Toader,
not. com. par.

În conțelegere cu: Dr. Ioan Trailescu protoprezbiter.

—□—

2—3

Să escrie concurs pe postul învățătoresc din *Giula-maghiară* devenit vacant prin depărtarea fostului învățator Ioan Ionescu, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele: 1. $\frac{1}{4}$ sesiune pământ arător în valoare de 600 cor. 2. În bani gata 320 cor. 3. Un lanț □ pământ de grădină 7 cor. 4. (4) patru stângini lemne în natură. 5. Cămară liberă cu 2 odăi, o cămară, o cămară laterală, 1 cămară de lemne și 1 cochină. 6. Dela înmormântări de clasa I-a 6 cor. de cl. II-a 4 cor., de cl. III-a 2 cor. pentru copii mici 1 cor.

Darea după pământ o va solvi alegându-l învățator.

Dela recurenți să cere atestat de pe clasa a IV-a a vreunei școli medii, calculul general al diplomei să fie distins sau bun, apoi să fie în stare de a conduce cor pe 4 voci. Pentru aceste condițiuni să pune o sumă de 100 cor. care după alegere se va capitaliza în suma salariului plătită în bani gata ca salar fundamental. Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din *Giula-maghiară* spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Recursele ajustate cu documentele necesare ale înainta com. parohial pe calea Prea Onoratului oficiu protopopesc din Chișineu (Kisjenő) com. Arad.

Giula-maghiară la 24 maiu (6 Iunie) 1909.

Ilie Mișcutia,
preș. com. par.

Mihai Vortian,
not. com. com.

În conțelegere cu: *Dr. Ioan Trailescu,* protoprezbiter.

—□—

2—3

În senzul concluzului Veneratului Consistor de sub Nr. 2855/1909, prin aceasta se publică concurs pe stațiunea învățătorescă dela școala I din *Socodor* (Székudvar) cu clasele inferioare I—II, pe lângă termen de alegere **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata 600 cor. solvibili dela cult și 400 cor. ca cantorat pin cassa bisericeii, pe lângă acestea cvinevenalele legale. 2. Locuință corespunzătoare cu grădină de legume. 3. Pentru conferință 23-32 cor. 4. Pentru scripturistica 10 cor. 5. Câte 2 cor. dela înmormântări, unde va fi poftit în parohia aparținătoare. 6. Fanulația 20 cor. 7. Pentru încălzirea salei de învățământ 8 m. □ în preț de 56 cor.

Recursele ajustate conform prescrișelor Statutului Organic, cu atestatele despre serviciul prestat, adresate comitetului parohial din *Socodor*, (cott. Arad) să se trimită în termenul legal P. O. Domn Dr. Ioan Trailescu prezbiter insp. școlar în Chișineu (Kisjenő) cott. Arad.

Reflectanții au să se prezenteze în acest interval în cutare duminică ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Se notifică că cel ales postul și-l poate ocupa numai dela 1 Septembrie a. c.

Din ședința extraordinară a com. par. rom. gr. ort. din *Socodor*, ținută la 7/20 maiu 1909.

Aurel Varga,
preot, prezide.

Ioan Crișan,
inv. notar.

În conțelegere cu: *Dr. Ioan Trailescu,* protoprezbiter.

—□—

2—3

Pe baza înatului ordin consistorial cu Nr. 1979/909 prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei a II din *Kurtakér* (Curtacher), resistemizată

prin concluzul Ven. Sinod eparhial cu Nr. 53/908, cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. Sesiunea dela parohia foastă redusă în estensiunea ei de astăzi împreună cu dreptul ei de pășune. 2. Unul din intravilanele parohiale. 3. Ștatele legale și eventuala întregire dela stat.

Alegându-l va fi obligat a propune religiunea în una din școalele noastre confesionale fără altă remunerațiune, precum și a predică la rândul său.

Alegându-l va fi obligat a-și suporta regulat toate dările publice.

Fiind parohia clasificată de *clasa I* (primă), dela reflectanți se pretinde clasificățiunea prescrișă în linia primă a §-lui 17 din regulamentul pentru parohii.

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică din *Curtacher* spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, iar recursesele ajustate după recerintița a le înainta la P. On. Oficiu protoprezbiteral din Világos (Șiria).

Kurtakér (Curtacher), la 31 maiu (13 iunie) 1909.

George Ursu,
președinte.

Adrian Ungurean,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucața* protoprezbiter.

—□—

2—3

Pentru deplinirea parohiei *Chișirid*, devenită vacantă prin strămutare, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“

Emolumentele sunt: 1. Casa parohială cu supraedificatele. 2. Una sesiune pământ arător și fânaf dinpreună cu competița de pășunat și pădure ce cade după sesiunea de pământ constatătoare din 32 jugh. c. 3. Competița de bir dela fiecare număr de casă câte o măsură bucate (săcară sau cucuruz) ori în bani câte 2 cor. 4. Venițele ștolare după uzul din trecut cari după calculul mediu alor 5 ani din urmă fac 200 cor. întregirea dela stat anășurat cvalificațiunei alegândului.

Contribuția după pământul parohial o va solvi preotul ales Alegându-l va avea să catehizeze la școala eventual la școalele din loc fără a putea pretinde vre-o remunerațiune dela comună ori dieceză.

Parohia fiind de *cl. II-a (doua)* dela recurenți să recere cvalificațiunea prescrișă în §. 17 p. 2. al Regulamentului pentru parohii. Recursele ajustate cu documentele originale de cvalificațiune sunt a să înainta Prea. On. oficiu protopopesc în Oradea mare; iar recurenții vor avea să se prezinte cu observarea §-ului 20 din Reg. în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

3—3

Pentru deplinirea parohiei *Margine* să escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1) Casa parohială cu supraedificatele și intravilanul; 2) 48 jugh. pământ arător și fânaf cu competița de pădure și pășune pentru 16 vite; 3) Competița de bir dela fiecare număr de casă câte una vică de bucate (săcară ori cucuruz) sau în bani câte 2 cor.; 4) Dela fiecare nr. de casă pro ti-

tula clacă câte 40 fil. 5) Stolele după uzul din trecut și anume: prohodul mic 2 cor., prohodul mare cu ertăciuni 6—10 cor., predică 2 cor., 20 fil. de o stare; evanghelia lui Lazar 2 cor., Un stâlp=4 cor., maslu 2 cor., liturgie 1 cor. 50 fil., festanie 1 cor pentru casă nouă și 40 fil. în casă veche, 6) Întregirea dela stat amăsurat evaluează a alesului. Sarcinile publice după pământul parohial le va solvi preotul.

Alegându-l preot va avea să catehizeze la școala eventual la școlile din loc, fără a pretinde vre-o remunerațiune dela comună ori dieceză.

Parohia fiind de *cl. III-a (treia)* dela recurenți să recere evaluează a prescrie în §. 17 alinea 4-a al Regulamentului pentru parohii. Recursele ajustate cu documentele originale de evaluează sunt a să înainta Prea On. oficiu protopopesc în Oradea-mare; iar recurenții vor avea să se prezinte cu observarea §-ului 20 din Regulament în vre-o duminică ori sărbătoare în s. biserică din loc, spre a-și arată desteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza încheierii Vener. Consistor diecezan din Arad de sub Nr. 3436/1909 să publică licitațiune minuendă pentru facerea turnului și renovarea sfintei biserici din comuna *Nereu* (Nyerő) protopopiatul B. Comloș.

Licitațiunea se va țineă *Duminecă la 21 Iunie (4 Iulie) 1909* la 3 ore d. a. în școala confesională din loc.

Prețul de exclamare e de 4610 cor.

Licitanții au să depună numai în bani gata, vadiu de 10% din prețul de exclamare, adică: 461 cor.

Comuna bisericască își rezervă dreptul a da lucrarea aceluia reflectant, în care va avea mai mare încredere.

Proiectul de spese, planul precum și condițiunile de licitațiune se pot vedeă zilnic la oficiul parohial din loc.

Reflectanții nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitațiune.

Nereu (Nyerő) la 7/20 Iunie 1909.

Pentru comitetul parohial:

Silviu Bichiceanu
paroh, președinte.

Petru Băran
învățător notar.

—□—

1—1

Conform înaltei rezoluțiuni consistoriale de dto 22 ianuar (4 februar) 1909 Nr. 8443 și de dto 14 maiu 1909 Nr. 2294 prin această se escrie concurs de licitație minuendă, pentru facerea îngrăditurii precum și asfaltarea trotoarului în jurul bisericeii gr. or. române din Săn miclăușul mare protopresbiteratul B. Comloș.

Terminul de licitațiune se defige pe *Duminecă în 14:27 iunie 1909* după amezăzi la 3 oare în localitatea școalei confesionale din loc.

Prețul de exclamare pentru tot lucrul e: 7870 coroane 54 fil.

Înainte de începerea licitațiunii licitanții au să depună ca cautiune 10% din prețul de exclamare în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile la epitropia parohială pe lângă revers.

Planul și preliminarul de spese și condițiunile de licitațiune se pot vedeă la oficiul parohial din loc.

Dat în Săn miclăușul mare, din ședința comitetului parohial ținută la 31 maiu (13 iunie) 1909.

George Dogar
președinte

Antoni Minişan
notar

—□—

2—2

Pe baza planului și proiectului de spese aprobat de Ven. Consistor diecezan 3021/909 pentru darea în întreprindere a lucrurilor de renovare și adoptare a edificiului școlar din *Talagiu* (Talács) sub conducerea protovrezviterului tractual Hălmagiu, se va țineă licitațiune minuendă la fața locului di. Talagiu în ziua de *Marti 16 Iunie* a. c. orele 9 a. m. la ofic. parohial din loc.

Condițiunile sunt: Prețul exclamării 5573 coroane 18 fileri.

Concurenții înai. te de începerea licitațiunii au să depună la epitropia bis. 10% din prețul exclamării ca vadiu în bani gata, libele de depuneri sau alte hârtii de valoare acceptabile.

Planul și proiectul de spese se pot vedeă în orele oficioase la oficiul paroh. din loc.

Lucrările toate se vor da numai unui întreprinzător.

Comuna bisericască își susține dreptul a predă lucrurile de renovare aceluia dintre licitanți în care va află mai multă încredere.

Licitanții nu pot pretinde diurne pentru participare la licitație sub nici un titlu.

Din ședința comitetului par. ținută în Talagiu la 16 iunie 1909.

Pavel Harduț,
paroh preș. com. parohial.

—□—

2—2

➔ **Compactor român în Arad** ➔

Iustin Ardelean

Strada Weitzer János Nr. 13.

Execută grabnic și prompt
tot soiul de lucrări, atingătoare de
aceasta branșe.

Legătură fină și durabilă.

Prețuri moderate.

47

